הלכה · משנה תורה · מפרשים · יד איתן · ספר עבודה

יד איתן על משנה תורה, הלכות בית הבחירה

רבי אברהם משכיל לאיתן

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

יד איתן על משנה תורה, הלכות בית הבחירה

רבי אברהם משכיל לאיתן

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/יד-איתן-על-משנה-תורה-הלכות-בית-הבחירה/
הקובץ נוצר ב־19 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה א 4
הלכה ב 4
הלכה ז 4
הלכה ט 4
הלכה טו 4
הלכה טז 4
הלכה יז 4
הלכה כ 5
פרק ג 5
הלכה ה 5
פרק ד 6
הלכה א 6
הלכה ב 6
פרק ו 7
הלכה טז 7
פרק ז 7
הלכה ב 7
פרק ח 7
הלכה ו 7
הלכה יב 7

פרק א

הלכה א

בכ"מ: ולפיכך לא רצה להביא ראיה מפסוק זה והביא ראיה מועשו לי מקדש. עיין ריש ה' מלכים ולח"מ שם:

הלכה ב

וכשמת שמואל חרב כו'. וכ"כ הסמ"ג ובס' קול הרמ"ז הקשה מילקוט שמואל רמז קל"ט:

הלכה ז

בכ"מ: יש לתמוה על רבינו למה הניח דברי ר' יהודה ופסק כר' נחמיה. ואפשר דסתם מכילתא כר' נחמיה:

הלכה ט

ואין בונין בו עץ בולט. עיין בהשגות ובכס"מ בישוב לשכת כה"ג שהיתה של עץ. ובחנם דחק דהוא מבואר מדברי התוס' ביומא (דף ח') שהיתה פתוחה לחול ותוכה חול וא"כ ה"ט שהיו רשאין לבנותה מעץ:

בכ"מ ד"ה ותמיהא לי הא דתנן בפ"ג דמדות וכלונסות של ארז היו קבועים כו'. וכתב בהגה"ה, בגירסתנו כתוב של אבן ולפ"ז אין כאן תמיה. אך רבינו לקמן ספ"ד העתיק ארז אלא שלא כתב קבועים והיינו כמ"ש הכס"מ:

הלכה טו

במל"מ, בסוף הדבור: דהאיסור אינו בשעת הנפת הברזל כי אם בשעת הבנין כדכתיב לא תבנה אתהן גזית. עיין תוס' סוכה (דף מ"ט ע"א):

הלכה טז

אבן שנפגמה או שנגע בה ברזל כו' אותה האבן פסולה והשאר כשרות. וכתב הכס"מ דמשמע ליה לרבינו דה"ה לנגע בה ברזל כמו נפגמה. וא"צ דברייתא ערוכה היא במכילתא ס"פ יתרו לא תבנה אתהן גזית הן פסולות ולא המזבח כלו פסול:

הלכה יז

והעולה במעלות על המזבח לוקה. כתב המשל"מ שאינו יודע למה השמיט רבינו הא דאיתא במכילתא ובירושלמי דברכות דכהנים הולכין על המזבח עקב בצד גודל. ולכאורה י"ל דקשה לרבינו ז"ל קושיית התוס' ישנים ברפ"ב דיומא אההיא דמכילתא והירושלמי מהא דתנן התם גבי תרומת הדשן שהיו רצין בכבש ותירוצם דחיק טובא. ע"כ י"ל דאתיא אליבא דמ"ד דתרומת הדשן לאו עבודה היא וס"ל שאינו אסור רק לצורך

עבודה. וע"כ דחה ההיא דמכילתא והירושלמי מהלכה למאי דקיי"ל דהוי עבודה וההיא דמכילתא ר' ישמעאל קאמר ותנא דיומא לא ס"ל כוותיה וכ"מ קצת בתוספתא דיומא ע"ש והובא בסוכה (דף נ"א ע"ב). מיהו בס' המצות הביא רבינו המכילתא ע"ש. אלא נראה דטעמו של רבינו דס"ל כמ"ש בס' יראים דעקב בצד גודל לאו דוקא ולא אסר רק פסיעה גסה והוכיח כן מהא דיומא. ועיין עוד ה' דעות פ"ה:

בכ"מ ד"ה וכן כו'. ומ"ש דרך השחתה כלומר שאם נותץ כדי לתקן ודאי שרי. וכ"כ בס' יראים דנותץ ע"מ לבנות אין זו נתיצה אלא בנין וכ"כ המרדכי. ועיין בתשב"ץ סי' ב' ראיה לזה מבבא ב"ב שהשיא עצה להורדוס לסתור ההיכל ולבנותו:

הלכה כ

וכלי גבוה עד שלא נשתמש בהן גבוה רשאי להשתמש בהן הדיוט. וכתב הכס"מ שיצא זה לרבינו מדאיתא במגילה גבי העושה תיבה ומטפחת לספר דלא מתסרי להדיוט בהזמנה קודם שנשתמש בהן לספר. וקשה הא ההיא דהכא לא דמי לדהתם שאינו אלא תשמיש של קדושה ובזה קיי"ל הזמנה לאו מילתא, אבל הא דהכא גבי כלי גבוה הוו קדושת הגוף וכמ"ש רבינו בהל' מעילה ובכה"ג היכא שהזמנה היא לגוף הקדושה אפשר דמילתא היא ונאסר להדיוט וכמ"ש הר"ן בסנהדרין והובא באו"ח סימן מ"ב. (ומ"ש המגיה דכדברי רבינו איתא בתוספתא דמגילה ותמה על הכס"מ שלא הביאה. ואני אומר שאין ראיה מהתוספתא שהרי לאו דכ"ע היא דהא בירושלמי דיומא מייתי פלוגתא בזה. וא"כ גם דברי הפר"ח בספרו מים חיים אינם מחוורין שכתב ע"ד רבינו דהכי איתא בירושלמי דיומא כאילו הוא מוסכם שם וזה אינו וכמו שכתבתי). אלא נראה שיצא זה לרבינו מדאמרינן בשבועות (דף ט"ו) בכלי שרת עבודתן מחנכתן למקדש ויליף לה מדכתיב אשר ישרתו בם בקדש במה נתקדשו בשירות. וא"כ ש"מ דעד שלא נשתמש בהן גבוה לא נתקדשו ומש"ה ראוי להשתמש בהן הדיוט. והכי איתא נמי בהדיא בתוספתא דמנחות ע"ש:

פרק ג

הלכה ה

ואין עושין אותה לעולם מן הגרוטאות בין שהיתה של זהב בין משאר מיני מתכיות. וכתב המשנה למלך שאינו יודע מנ"ל לרבינו זה שאף משאר מיני מתכיות אין עושין אותה לכתחילה מן הגרוטאות דמלישנא דברייתא דמייתי בפ' הקומץ באה זהב באה מקשה אינה באה זהב אינה באה מקשה, משמע דאף לכתחילה אינה באה וש"ד

מגרוטאות. ונראה שלמד כן רבינו מדאיתא בברייתא דספרי פ' בהעלותך וז"ל אין מנורה של זהב עושין של כסף אבל אם אין להן מין מקשה אין עושין מין גרוטי משא"כ בחצוצרות אין של כסף לא יעשו של זהב אבל אין להן מין מקשה עושין מין גרוטי נמצא הכשר במנורה פסול בחצוצרות כשר בחצוצרות פסול במנורה ע"כ. ואי איתא דמנורה שאינה באה זהב ש"ד ממין גרוטי נמי לכתחילה א"כ היכי קאמר כשר בחצוצרות פסול במנורה דהיינו מין גרוטי הא בכה"ג דכשר בחצוצרות דהיינו בשל כסף כשר ג"כ במנורה מין גרוטי. אלא מוכח דלכתחילה אינה באה מין גרוטי במנורה אפי' אינה באה של זהב. וע"כ ברייתא דפ' הקומץ דקתני אינה באה מקשה אינה אלא להכשיר דיעבד ואע"ג דקתני בספרי לשון פסול לא הוי אלא לכתחילה וכהג"מ בפ"ז דפסחים ובכמה דוכתי:

פרק ד

הלכה א

אבן היתה בקדש הקדשים במערבו שעליה היה הארון מונח. עיין תוי"ט פ"ה דיומא ובס' בה"ז פי"א דמנחות:

הלכה ב

בבית ראשון היה כותל מבדיל בין הקדש ובין קדש הקדשים כו' ולא בנו כותל בבית שני אלא עשו שתי פרוכות כו'. אבל במקדש ראשון לא היתה שם אלא פרוכת אחת בלבד שנאמר והבדילה הפרכת לכם. וכתב הכס"מ דמ"ש רבינו אבל במקדש ראשון לא היתה שם אלא פרכת אחת נראה דלמשכן קרי מקדש ראשון דאילו בבית ראשון לא היה פרכת אלא כותל. וראיתי שהשיג עליו בס' בה"ז במנחות (דף צ"ח) דמוכח מפירש"י שם וביומא (דף נ"ד) דגם במקדש ראשון היה פרוכת אצל הדביר דהרי מוקי קרא דויראו ראשי הבדים דכתב בבית ראשון דהיו דוחקים בפרוכת ובולטין. ומשמע שם דשתים היו. ואצלי דברי הכס"מ נכונים דאיהו קאי בהבדלה שבין הקדש לקה"ק וזה ודאי בכותל היה בבית ראשון וכמו שמבואר בתחלת דברי רבינו וכ"מ בגמ' פ"ק דב"ב (דף ג') וגם מפירש"י ביומא (דף נ"א ע"ב) מבואר כן. ולא דמי לההיא דיומא (דף נ"ד) ופירש"י דמנחות שהביא הבה"ז שהיה פרוכת דהתם איירי בפתח הכותל דקה"ק. וכ"מ בילקוט תרומה רמז שס"ז שהיה בבית ק"ק שעשה שלמה כותל ופתח ודלתות ולא ננעלו מפני הבדים היוצאים בפתח והפרוכת היתה פרוסה בפני הפתח ע"כ:

פרק ו

הלכה טז

בכ"מ, בסופו: ותו בראשונה שנתקדשה בכיבוש וכי לא היה שם חזקה כו'. עיין תוי"ט סוף עדיות:

פרק ז

הלכה ב

במל"מ: ולא ידעתי אמאי השמיט רבינו חלוקי דינים אלו. וכן הקשה התוי"ט וכבר תירץ בס' מים חיים:

פרק ח

הלכה ו

במל"מ: נראה דזה הממונה היה מחזר אף על משמרות הכהנים. עיין פ"ה דשקלים:

הלכה יב

במל"מ: ואם כדברי מרן ע"כ טעמא לאו משום דאין שבות במקדש כו'. אך מרן עצמו כתב טעם זה פכ"ג דשבת: